

20.9.2022

Artama, Bálint

AMMATILLISTEN TUTKINTOJEN KEHITTÄMISEN TYÖRYHMÄ

1. kokous, 19.9.2021 klo. 13.00-14.33
OKM, Meritullinkatu 10

Läsnä:

1. Puheenjohtaja Petri Lempinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
2. Varapuheenjohtaja Marko Aaltonen, Opetushallitus
3. Jukka Lehtinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
4. Taija Paasilinna, Opetushallitus
5. Kirsi Rasinaho, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
6. Riina Nousiainen, STTK ry
7. Miika Sahamies, Akava ry.
8. Marja Vartiainen, Suomen Yrittäjät ry
9. Satu Ågren, Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
10. Eira Bani, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
11. Jussi-Pekka Rode, Sivistystyönantajat ry
12. Emma Holsti, Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry
13. Erityisasiantuntija Minna Nieminen, työ- ja elinkeinoministeri

Poissa:

1. Mikko Vieltojärvi, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
2. Susanna Kumpulainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
3. Maarit Kallio-Savela, Kuntaliitto ry
4. Matti Tujula, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry

1. Kokouksen avaus

Työryhmä esittäytyi.

2. Esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Esityslista hyväksyttiin.

3. Työryhmän asettamiskirje ja toimeksianto

Esiteltiin työryhmän toimeksianto. Liite 1: asettamiskirje.

4. Valmistelun aikataulu

Työryhmän toimikausi on 1.9.2022 – 30.9.2023. Työryhmä laatii 28.2.2023 mennessä väliraportin. Todettiin seuraavan yhdeksän kokouksen aikataulu

- to 6.10.2022 10.30 - 12.30

- ke 19.10.2022 14.30 - 16.30
- ti 8.11.2022 12.00 - 14.00
- ti 29.11.2022 12.00 - 14.00
- pe 16.12.2022 13.00 - 15.00
- to 12.1.2023 9.00 - 11.00
- to 26.1.2023 9.00 - 11.00
- ti 7.2.2023 12.00 - 14.00
- ma 27.2.2023 13.00 - 15.00

Ensimmäisissä kokouksissa käsitellään ammatti- ja erikoisammattitutkintojen joustavuuden lisäämistä ja opiskelijoiden valinnan mahdollisuuksien monipuolistamista. Marras-joulukuussa tutkinnon osaa pienempien osaamiskokonaisuuksien ottamiseksi osaksi ammatillisen koulutuksen järjestelmää. Muita toimeksiannon tehtäviä käsitellään vuoden 2023 puolella.

5. Työryhmän työskentelyn periaatteet

Ammatillisten tutkintojen kehittämisen työryhmästä sovittiin käytettävän lyhenteenä nimeä ”Tutke 4”.

Työryhmän jäsenille toimitetaan linkki Tiimeri-työalustalle, jota käytetään tukimateriaalien sekä työryhmän tuotoksina syntyvien materiaalien jakamiseen. Kokoukset järjestetään läsnäolokokouksina, joihin tarvittaessa on etäosallistumismahdollisuus. Työryhmän jäsenen ollessa estynyt, on kokoukseen mahdollista lähettää sijainen.

Kokouksista laaditaan kokousmuistio. Työn käynnistyessä työryhmän päätökset dokumentoituvat väliraportti- ja loppuraporttiluonnoksen versioissa.

Julkinen kuulemistilaisuus väliraportista toteutetaan siinä vaiheessa, kun työryhmä on saanut valmiiksi luonnoksen ehdotuksista tutkintojen joustavuuden lisäämiseksi ja tutkinnon osaa pienemmistä kokonaisuuksista.

Seuraavassa kokouksessa kerrataan työskentelyä määrittäviä reunaehtoja (Koulutuspoliittinen selonteko ja jatkuvan oppimisen uudistus). Lisäksi toivottiin linkityksiä muihin vireillä oleviin hankkeisiin.

6. Yleiskeskustelu toimeksiannosta

Yleiskeskustelussa ammatti- ja erikoisammattitutkintojen joustavuuden lisäämiseksi ja opiskelijoiden valinnan mahdollisuuksien monipuolistamiseksi nousi esille seuraavia näkökulmia:

- Huolehdittava esim. päällekkäisen rahoituksen estämisestä, jos opintoja valitaan eri kouluasteilta.
- Koski-järjestelmä ja suoritusten siirtyminen on otettava huomioon.
- Mahdollisuus koota koulutus-/ammattialaan kytkeytymätön tutkinto vapaassa tarjonnassa olevista tutkinnon osista. Keskustelussa esille nousivat: vapaat polut, matriisi, fanatasiapizza
- Työelämässä on vielä tarvetta alaan ja ammattiin kytkeytyville tutkinnoille ja tutkintonimikkeille. On otettava huomioon mm. säädellyt alat. Miten avoin tarjonta vastaisi työelämän tarpeisiin?
- Nykyisten tutkintojen suorittamisella on vaikutusta palkkaukseen. Nykyisin myös osa eat-tutkinnoista on kytköksissä esim. opettajien kelpoisuuksiin.
- Tutkinnon laajuus ja taso olisi haasteellista määritellä, jos tutkinnon voisi koota vapaasti (nykyisin osaamispisteet on määritelty suhteessa suoritettavaan tutkintoon)
- Työryhmän tavoitteena ei ole tutkintojen määrän vähentäminen, mutta esille nousi kysymyksiä:

- voisiko tutkintojen määrä olla perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoilla sama.
 - tarvitaanko tutkintoja, joita suoritetaan vähän tai ei lainkaan
 - voitaisiinko johtamisen tai esihenkilötyön tutkintoja yhdistää.
- Ammatillisen koulutuksen uudistuksessa (2018) säädöksiin mahdollistettiin monin tavoin yksilöllisten valintojen tekeminen ja osaamisen hankkimisen henkilökohtaistaminen. Esimerkiksi valinnat muilta koulutusasteilta ovat jo mahdollisia. Miksi nykyistä järjestelmää ei pidetä joustavana? Osataanko joustavuutta kaikilta osin hyödyntää?
 - Opiskelijapalautteen mukaan henkilökohtaistaminen ei kaikilta osin vielä toteudu toivotun kaltaisesti. Tiedetäänkö tutkintojen jo mahdollistama valinnaisuus?
 - Toisin kuin ammatillisen koulutuksen uudistuksen yhteydessä toivottiin, perusteiden uudistaminen on edelleen hidasta. Tutkinnon osien vapaammalla valinnalla voisi nopeasti lisätä joustavuutta. Mahdollinen valinnaisuuden lisääminen pitää kuitenkin tehdä strukturoidusti.
 - Ammatillista koulutusta uudistettaessa (2018) pidettiin tärkeänä, että yksittäisten tutkinnon osien suorittaminen mahdollistettiin. Näin joustavoitettiin osaamisen hankkimista ja vahvistamista. Nyt valmisteilla on tutkinnon osaa pienemmät kokonaisuudet. Mitä lisäarvoa tuo yksittäisistä, eri aloille kytkeytyvistä tutkinnon osista koottu ”ei mikään”-tutkinto? Tunnistettaisiinko tutkintoa työmarkkinoilla?
 - Valinnaisuutta tutkinnon perusteissa kaventaa se, jos tutkinnosta iso osa on pakollista tutkinnon osaa tai osia. Myös valinnaisuus voi olla kapeaa. Esimerkiksi valittavana on vain muutama vaihtoehto.
 - Joustavuus ei sellaisenaan ole itseisarvo. On otettava huomioon, mikä on relevanttia yhteiskunnan ja erityisesti työelämän kannalta.
 - Onko tutkintojen jako pt-, at- ja eat-muotoisiin tutkintoihin toimiva? Onko eat- ja korkeakouluopinnoissa päällekkäisyyttä?

Seuraavaan kokoukseen kootaan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen rakenteesta, yhteenveto tutkintojen ja tutkinnon osien suorituspäämäärästä sekä tietoa opiskelijapalautteesta liittyen henkilökohtaistamiseen.

Yleiskeskustelussa tutkinnon osaa pienempien osaamiskokonaisuuksien ottamiseksi osaksi ammatillisen koulutuksen järjestelmää nousi esille seuraavia näkökulmia:

- Mikä on tutkinnon osaa pienempi osa? Viitattiin Euroopan unionin neuvostoon suositukseen, osaamisperusteisuuteen sekä osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen.
- Mitkä ovat koulutuksen järjestämisen reunaehdot – järjestämisen sääntely/markkinaehtoinen toiminta.
 - Tutkinnon osaa pienempien kokonaisuuksien osalta tulee ratkaista rahoituskysymyksiä - miltä osin koulutusta rahoitettaisiin julkisin tai yksityisin varoin?
 - Pienempien osien suhde tutkinnon perusteisiin. Tutkinnon osat sisältävät osaamista, jota on mahdollista lohkoa pienemmiksi kokonaisuuksiksi. Toisaalta on tarve osaamiselle, jota perusteissa ei ole.
- Osaamista vahvistaminen on yhteinen asia koko koulutusjärjestelmälle. Tässä ryhmässä fokuksen tulee nimenomaan siinä, mikä on ammatillisen koulutuksen lisäarvo.

7. Muut mahdolliset asiat

Ei muita asioita

8. Seuraava kokous

Torstai 6.10.2022 klo 10.30-12.30

9. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 14.33.